

לח א ב ג ד מו פי"ד
מהל' אכל הלכה ג
סגנ עשין ב:
לח ה מיי' עס הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְיָרָא אֶת הַקִּנְיָ וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְיָשִׁים פְּסָלֶֹעַ בְּמִדְבַר כִּד כִּי כֹה: שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ וְהַקְּנִיזִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לֵיָּ עִם עַמּוֹ וְעַם יִשְׂרָאֵל יִתְקַבְּ: מִיכה ו ב
2. הַנְּנִי מְבִיא עֲלֵיכֶם גוֹי מִמִּזְרָק בֵּית יִשְׂרָאֵל נֹאֵם יְיָ גוֹי אֵיתָן הוּא גוֹי מְעוֹלָם הוּא גוֹי לֹא יִדְעֶֹעַ לִשְׁנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מִה יִדְבֹּר: יִימִיהוּ הַ טו
3. וְהוֹרֵדוּ זְקֵנֵי הָעִיר הַזֹּאת אֶת הַעֲגֵלָה אֶל בְּהֵמַת אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יִעֲבֹד בּוֹ וְלֹא יִזְרַע וְיִרְפוּ שָׁם אֶת הַעֲגֵלָה בְּחַלְלֵ: דְּבָרִים כ א ד
4. וְכָל זְקֵנֵי הָעִיר הַזֹּאת הַקְּרֹבִים אֶל הַקְּהָל יִדְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הַעֲגֵלָה הַזֹּאת וְיִרְפוּ בְּחֵלְלֵ: וְעַנּוּ וְאָמְרוּ יִזְנֶה לֹא שָׁכַב אֶת הָאִשׁ הַזֹּאת וְעֵינָיו לֹא רָאָה: דְּבָרִים כ א ו-ו
5. וְכָל זְקֵנֵי הָעִיר הַזֹּאת הַקְּרֹבִים אֶל הַקְּהָל יִדְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הַעֲגֵלָה הַזֹּאת וְיִרְפוּ בְּחֵלְלֵ: וְעַנּוּ וְאָמְרוּ יִזְנֶה לֹא שָׁכַב אֶת הָאִשׁ הַזֹּאת וְעֵינָיו לֹא רָאָה: דְּבָרִים כ א ו-ו
6. וְיָרָא וְשָׁמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִצְאָנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר וְנִשְׁעִנוּ עִמָּךְ חֶסֶד: וְיִרְאֵם אֶת מְבוֹא הָעִיר וְיָבִי אֶת הָעִיר לְפִי תָרִב וְכִי אֵת הָאִשׁ וְאֵת כָּל מִשְׁפַּחְתָּהּ שְׁלַחַ: שׁוֹפְטִים א כד-כז
7. וְיִלְךְ הָאִשׁ אֶת-כָּרְחֵי הַחַיִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לֵחַ הַזֶּה שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: שׁוֹפְטִים א כז
8. כִּי לָוִית חָם לְרֵאשֶׁךְ לְגִזְרֵי-תֵיבֵי: מִשְׁלֵי א ט
9. וַיִּזְעוּ עַל-יַד פְּרַעֲהַ אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתָן אֶתְנֵן וְאֵת בָּלָא אֶת-לֹא: בְּרֵאשִׁית י ב כ
10. וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע בִּי גַר יִהְיֶה יָדְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָחֵם וְיִבְדּוּם וְעַנּוּ אֹתָם אֲרֻבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: בְּרֵאשִׁית י ב כ
11. וְלֹא אָמְרוּ אֵיךְ הַמַּעֲלָה אֲתָנּוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמְּוֹלָדִית אֲתָנּוּ בְּמִדְבַר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ בְּאֶרֶץ צִיָּה וַיִּצְלַמְּנוּ בְּאֶרֶץ לֹא עֵבֶר כִּי אִישׁ וְלֹא יִשָּׁב אֲדָם: יִימִיהוּ ב ו
12. וַיַּעַל מִשֶּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עֵלָה בְּדֶרֶךְ וַיְנַעֲמֵם קִטְנִים יִצְאוּ מִן הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קִרְחַ עֲלֵה קִרְחַ: מַלְכִים ב ב כג
13. וְאָרְם יִצְאוּ גְדוּדִים וַיִּשְׁבוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִעְרָה קִטְנָה וְתִהְיֶה לְפָנֵי אִשְׁתֵּי נַעֲמָן: מַלְכִים ב ב ה ב
14. וַיִּפֶן אֲחִירֵי וַיִּרְאֵם וַיִּקְלַלם בְּשֵׁם יְיָ וַיִּצְאָנָה שְׂתֵימֵם מִן הַיַּעַר וַתִּבְקַעְנָה מִתּוֹם אֲרָבָעִים וַחֲשֵׁי יָקְרִים: מַלְכִים ב ב כד

אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְיָשִׁים פְּסָלֶֹעַ קִנְיָ: אֲלֵמָה אֵיתָן הוּא סַלְעַ: מוֹסְדֵי אֶרֶץ. הַס הָרִים וְכָל הַר שֶׁל אֲבִינִים הוּא: שְׁהוּא יֶשֶׁן. וְלֹא שְׁהוּבַל קִרְקַעִיתוֹ מִמַּדְשׁ מִקְרַקַע אַחֲרִיתִי: גוֹי מְעוֹלָם הוּא. הֵייוֹ יֶשֶׁן: **מַחֲטָאָה עוֹף.** דְּכַתִּיב צֶה מִמּוֹל עֵרְפוֹ (ויקרא ה'): **כּוֹלֵי עֲלֵמָה לֹא פְּלִיגִי.** דֵּהֵא כְּתִיב וְלֹא יִזְרַע מִשְׁמַע לִהְצִי מִשְׁמַע לִשְׁעֵבֵר: (ט) **מִי כִּפִּי וְלֹא יַעֲבֹד.** אִי הוּא כְּתִיב אֵל נַחַל אֵיתָן וְלֹא יַעֲבֹד צוֹ הוּא מִשְׁמַע לִהְצִי אֵל שְׁמַחַ דְּכַתִּיב (ט) לֹא יַעֲבֹד מִשְׁמַע לִשְׁעֵבֵר דִּלְשָׁר לֹא לִשְׁנוֹ זֹאחֵה הוּא: **אֲשֶׁר לִשְׁעֵבֵר מִשְׁמַע.** אֲשֶׁר־ג לֵלֵא יַעֲבֹד לִהְצִי מִשְׁמַע הֵנִי מִיְלֵי בִלְלוֹ אֲשֶׁר אֵל שְׁמַחַ דְּכַתִּיב אֲשֶׁר עַל כְּרַחֲךָ מוֹכֵחַ עֵלָה לִשְׁעֵבֵר הוּא: **רְבוּיָהּ הוּא.** לֹא צֵא אֵלָּא לְרִצּוֹת כָּל עֲבֹדוֹת כְּלַקְמֵן לֵלֵא מִדְּרַשִׁיָּה בְּכָלֵל וּפְרַעַ: כּוֹפִין לְלוּיִם. כּוֹפִין אֵת מִי שְׁאִינוֹ רוֹזֵה לְלוּוֹת אֵת חֲצִירוֹ לְדַרְךְ שִׁלּוּחוֹ: וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לוֹ. סִיפִיָּה דְּקִרְחַ הִיא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּמִיָּנִיָּה יִלְךְ לֵלֵא נִתְבַּלְבַּל וְלֹא חֲרַצֵּה כְּדֹלְמַרְיָן⁹ כָּל מְקוֹם שְׁנֵאֲמַר עַד הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים

הוּא: שֵׁלֵא דְבֵר צִפּוֹי. לֵלֵא כְּתִיב אֵלָּא וַיִּרְאֵם צֹאכְצֵעוֹ אִוּ עֲזַקְמִימּוֹת שְׁפַמִּים כְּלַקְמֵן: וְלוֹרַעוֹ. כְּדֹלְמַרְיָן שְׁאִין מִלְּאֲךְ הַמּוֹת שׁוֹלְטוֹ צֵהס: שְׁלִיחוֹ פְּרַעֲהַ. כְּדַכְּתִיב וַיִּזְעוּ עַלְיוֹ פְּרַעֲהַ אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ: אִינוֹ נִיוּזָק. אֹתוֹ הִיוּלֵא לְדַרְךְ: עַד עֵינֹרַה שֶׁל עִיר. שְׁהוּא יוֹלֵא מִמְנַה וְהוּא צִבִּית הַחֲלוֹן שְׂצַמּוֹן שְׂצַעִים אֲמַה וְשִׁירִים לְצִבִּי הַעִיר: צִי לִינִיִּסָּא דְּכַבֵּל. מְקוֹס הוּא וְצוֹ דְּקִלְסֵי הַרְצֵה כְּמוֹ לִינֵי הַר הַבְּחֹל (סוֹכֵה דף כט:): **לֹא נִשְׁיַשְׁבַּ.** וְהֵייוֹ לֹא יַשֵּׁב אֲדַם שֶׁס לֹא גֹזֵר אֲדַם הַרְשָׁאוֹן יִישׁוּב שֶׁס וְהֵייוֹ דֹּלְמַרְיָ אִינְשֵׁי אֵיתְנָהוּ מִשְׁנֵי אֲדַם הַרְשָׁאוֹן שְׁגֹזֵר עַלְיוֹ אֲדַם הַרְשָׁאוֹן יִישׁוּב דְּקִלְסֵי וְלֹא יִישׁוּב אֲחֵר: שְׁהַקְּרַחַס עֵלִינוֹ אֵחַ הַמְּקוֹס. שְׂכַשְׁהוּ הַמַּיִם הַרְעִים הֵימָה פְּרַנְסַמִּינוֹ לִהְצִיֵּא מַיִם וְלִמְכוֹר: מְקַטְנֵי אֲמַנֶּה. שְׁהִיו דוֹלְגִים שְׂפַסְפָּה פְּרַנְסַתְס צִשְׁבִּיל שְׁנִתְרַפְּלוֹ הַמַּיִם: וְדֵלְמָה. קְטַנִּים מִמֶּשׁ הוּוּ וְעַל שֶׁס מְקוֹמַס נִקְרָאוּ נַעֲרִים שְׁהִיו מִן נַעֲוֹרִן: **הַכָּה מְפַרֵּשׁ מְקוֹמָן.** יִרְחוּ: לִיְהוּוֹ

בוֹ וְלֹא יִזְרַע אִין לִי אֵלָּא זֹרִיעָה שְׁאֵר עֲבֹדוֹת מִנִּין תְּלַמּוּד לּוֹמַר אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד בּוֹ מְכַל מְקוֹם אֵם כֵּן מַה ת"ל וְלֹא יִזְרַע לּוֹמַר לָךְ מַה זֹרִיעָה מִיוֹחַדַּת כָּל שְׁהִיא בְּגוֹפָה שֶׁל קִרְקַע אֵף כָּל שְׁהִיא בְּגוֹפָה שֶׁל קִרְקַע וְאִימָא אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד בּוֹ כָּלֵל וְלֹא יִזְרַע פְּרַט כָּלֵל וּפְרַט אִין בְּכָלֵל אֵלָּא מַה שְׂבַפְרַט זֹרִיעָה אִין מִיְדֵי אַחֲרִינָא לֹא אֲשֶׁר רְבוּיָהּ הוּא: זְקַנֵי הָעִיר רּוֹחֲצִין יְדִיהֶן בּוֹ: ת"ר⁵ וְכָל זְקַנֵי הָעִיר הַזֹּאת הַקְּרֹבִים אֶל הַחֲלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הַעֲגֵלָה הָעֵרופָה בְּנַחַל שְׁאִין ת"ל הָעֵרופָה וּמַה ת"ל הָעֵרופָה עַל מְקוֹם עֵרִיפְתָּה שֶׁל עֲגֵלָה וְאִמְרוּ יִדְּוִנוֹ לֹא שְׂפַכּוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינָיו לֹא רָאוּ וְכִי עַל לְבַנּוֹ עֵלְתָּה שְׂב"ד שׁוֹפְכֵי דְּמַיִם אֵלָּא לֹא בֹא לִידְּוִנוֹ וּפְרַטְרָנוֹהוּ בְּלֹא מוֹזוֹנוֹת וְלֹא רֵאִינוֹהוּ וְהַנְּחַנוֹהוּ בְּלֹא לוּיָהּ תְּנִיָּא הִיא ר"מ אֹמַר יִכּוֹפִין לְלוּיָהּ שֶׁשְׂכַר הַלוּיָהּ אִין לֵה שִׁיעוֹר שְׁנֵאֲמַר⁶ וַיִּרְאוּ הַשּׁוֹמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרֵאֲנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר וְעֵשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וְכַתִּיב וַיִּרְאֵם אֶת מְבוֹא הָעִיר וּמַה חֶסֶד עָשׂוֹ עִמּוֹ שְׂכַל אֹתָהּ הָעִיר הֲרַגְנוּ לְפִי חֶרֶב וְאֹתוֹ הָאִישׁ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ שְׁלַחוּ וַיִּלְךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחַתִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לוֹ הִיא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִיא תְּנִיָּא הִיא לּוֹ שְׂצוּבַעִין בַּה תְּכַלַּת הִיא לּוֹ שְׂבֵא סַנְחֵרִיב וְלֹא בְּלַבְלָה נְבוֹכַדְנֶצַּר וְלֹא חֲרַיְבָה וְאֵף מִלְּאֲךְ הַמּוֹת אִין לּוֹ רִשׁוֹת לְעַבּוֹר בַּה אֵלָּא זְקַנִּים שְׂבֵה בּוֹמֵן שְׂדַעְתָּן קִצָּה עֵלִיהֶן וַיּוֹצִיֵן חוּץ לְחוּמָהּ וְהֵן מֵתִים וְהֵלֵא דְּבָרִים ק"ו וּמַה כְּנַעֲנֵי זֶה שְׁלֵא דִּיבֵר כְּפִיו וְלֹא הֵלַךְ בְּרַגְלָיו גְּרַם הַצֵּלָה לוֹ וְלוֹרַעוֹ עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת מִי שְׁעוֹשֶׂה לוּיָהּ בְּרַגְלָיו עַל אַחַת כְּמַה וְכְּמַה בְּמַה הֲרֵאָה לֵהֶם חֻקִּיָּה אֲמַר בְּפִיו עַקַם לֵהֶם ר' יוֹחָנָן אֲמַר בְּאֲצַבְעוֹ הֲרֵאָה לֵהֶם תְּנִיָּא כּוֹוֹתִיה דְּר' יוֹחָנָן בְּשִׁבִיל כְּשִׁנְעֵנִי זֶה הֲרֵאָה בְּאֲצַבְעוֹ גְּרַם הַצֵּלָה לוֹ וְלוֹרַעוֹ עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת⁷ אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי הַמַּהֲלֵךְ בְּדֶרֶךְ וַאִין לוֹ לוּיָהּ יַעֲסוֹק בְּתוֹרָה שְׁנֵאֲמַר⁸ כִּי לוּיֵת חֵן הֶם לְרֵאשֶׁךְ וְעַנְקִים לְגִרְגְרוֹתֶיךָ וְאִמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי בְּשִׁבִיל אַרְבַּעַה פְּסִיעוֹת שְׁלוֹה פְּרַעֲהַ לְאַבְרָהָם שְׁנֵאֲמַר⁹ וַיִּצְוֵ עַלְיוֹ פְּרַעֲהַ אֲנָשִׁים וּגוֹ' נִשְׁתַּעֲבַד כְּבַנְיָו אַרְבַּעַ מֵאוֹת שָׁנָה שְׁנֵאֲמַר¹⁰ וְעַבְדוֹם וְעַנּוּ אוֹתָם אַרְבַּעַ מֵאוֹת שָׁנָה אֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר רַב כָּל הַמְּלוּוֹת אֶת חֲבִירוֹ אַרְבַּעַ מֵאוֹת בְּעִיר אִינוֹ נִיוּזָק רְבוּיָהּ אֵלּוּיָהּ לְרַבָּא בְּר' יִצְחָק ד' אֲמוֹת בְּעִיר מִטָּא לִידֵיהּ הַיּוֹיָקָא וַאִיתְצִיל ת"ר דְּחֶרֶב לְתַלְמִיד עַד עֵיבּוֹרָה שֶׁל עִיר חֶבֶר לְחֶבֶר עַד תַּחֲסוֹם שְׁבַת תְּלַמִּיד לְרַב אִין לוֹ שִׁיעוֹר וְכְּמַה א"ר שֵׁשֶׁת יַעַד פְּרַסָּה וְלֹא אֲמַרְן אֵלָּא רַבּוֹ שְׁאִינוֹ מוֹבַחַק דְּאַבֵּל רַבּוֹ מוֹבַחַק שְׁלִשָּׁה פְּרַסָּאוֹת¹⁰ רַב כְּהֵנָא אֵלּוּיָהּ לְרַב שִׁימִי בְּר' אִשִּׁי מִפּוֹם נְהֵרָא עַד בִּי צִינִיתָא דְּכַבֵּל כִּי מִטּוֹ הַתָּם אֲמַר לִיה וְדָאִי דֹּאִמְרִיתוּ הֵנִי צִינִיתָא דְּכַבֵּל מוֹשְׁנֵי אֲדָם הַרְשָׁאוֹן אֵיתְנָהוּ א"ל אֲדַכְרַתְּן מִלְתָּא דֹּאֲמַר רַבִּי יוֹסִי בְּר' חֲנִינָא מֵאִי דְּכַתִּיב¹¹ בְּאֶרֶץ לֹא עֵבֶר בַּה אִישׁ וְלֹא יִשָּׁב אֲדָם שֶׁם וְכִי מֵאַחַר שְׁלֵא עֵבֶר הִיכֵן יִשָּׁב¹¹ (וּמֵאַחַר שְׁלֵא יִשָּׁב הִיכֵן עֵבֶר) אֵלָּא אֶרֶץ שְׂגוֹזֵר עֵלִיָּה אֲדָם הַרְשָׁאוֹן לִישׁוּב נִתִּישְׁבָּה אֶרֶץ שְׁלֵא אֲדָם הַרְשָׁאוֹן לֹא נִתִּישְׁבָּה¹⁰ רַב מְרַדְכִי אֵלּוּיָהּ לְרַב אִשִּׁי מַהגְּרוּנִיָּא וְעַד בִּי כִּיפִי וְאִמְרִי לֵה עַד בִּי דוֹרָא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן מוֹשׁוֹם רַבִּי מֵאִיר כָּל שְׁאִינוֹ מְלוּוֹה וּמִתְלוּוֹה כִּאִילוֹ שׁוֹפֵךְ דְּמַיִם שְׁאִילְמַלִּי לִיווּהוּ אֲנָשִׁי יִרְחוּ לְאַלִּישֵׁעַ לֹא גִירָה דּוֹבִים לְתִינּוֹקוֹת שְׁנֵאֲמַר¹² וַיַּעַל מִשֶּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עֵלָה בְּדֶרֶךְ וַיְנַעֲמֵם קִטְנִים יִצְאוּ מִן הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קִרְחַ עֲלֵה קִרְחַ אֲמַרוּ לוֹ עֲלֵה שְׁהַקְּרַחַת עֵלִינוּ אֶת הַמְּקוֹם מֵאִי וְנַעֲרִים קִטְנִים אֲמַר ר' אֲלַעזָר¹⁴ שְׂמֻנּוּעִירִים מִן הַמְּצוֹת קִטְנִים שְׁהִיו מְקַטְנֵי אֲמַנֶּה תְּנֵא נַעֲרִים הִיוּ וּבּוֹבוֹ עֲצַמָּן כְּקִטְנִים מִתְקִיף לֵה רַב יוֹסֵף¹⁴ וְדִלְמָא עַל שֶׁם מְקוֹמוֹן מִי לֹא כְּתִיב¹³ וְאִרְם יִצְאוּ גְדוּדִים וַיִּשְׁבוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קִטְנָה וְקִשִּׂיא לֵן נַעֲרָה וְקִטְנָה וְאִמַר ר' פְּדַת קִטְנָה דְּמִן נַעֲוֹרֵן הַתָּם לֹא מְפַרֵּשׁ מְקוֹמָה הַכָּא מְפוֹרֵשׁ מְקוֹמוֹן¹⁴ וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיִּקְלַלם בְּשֵׁם ה' מַה רָאָה אֲמַר רַב רָאָה מִמֶּשׁ כְּדַתְּנִיָּא רַבִּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמַר¹⁵ כָּל מְקוֹם שְׁנִתְנּוּ חַכְמַיִם עֵינֵיהֶם אוֹ מִיתָה אוֹ עוֹנֵי וְשִׁמּוּאֵל אֲמַר רָאָה שְׂכוּלָן נִתְעַבְרָה בְּהֵן אֲמוֹן בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וְרַבִּי יִצְחָק נִפְחָא אֲמַר בְּלוֹרִית רָאָה לֵהֵן כְּאִמּוּרִיִּים וְרַבִּי יוֹחָנָן אֲמַר רָאָה שְׁלֵא הִיתָה בְּהֵן לְחַלּוּחִית שֶׁל מְצוּה וְדִלְמָא בּוֹרַעִייהוּ נִיהוּהּ הוּוּהּ אֲמַר רַבִּי אֲלַעזָר לֹא כֶם וְלֹא בּוֹרַעַם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת: וְתַצְאָנָה שְׂתִים דּוֹבִים מִן הָעִיר וְתִבְקַעְנָה מֵהֶם אַרְבַּעִים וְשִׁנֵּי יִלְדִים

(א) וְיָלֵא אֲמַר רַבָּא בִּיָּא בִּילְקוּוֹן, (ב) עֵינִיוֹן נֵה, (ג) בְּרִסוֹת לָא, (ד) נִיָּא לִיָּב, (ה) נְכִרְסוֹת לָא, ע"ש, (ו) נְכִינָה לְד, (ז) מוֹלִין ה, מ"ב ה (ח) חֲנִינָה ה: מ"ק ז: נְדַרְסֵי ז, (ט) עֵי נְמַהֲרֵשׁ"א, (י) וַיּוֹמַר נֵה ע"ש וְע"ג,

הגהות הב"ח

(א) גַּמְ' ר' יִשְׁעִיָּה סָבַר מִי כְּתִיב וְלֹא יַעֲבֹד אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד כְּתִיב וְי' יִמְנָן סָבַר מִי כְּתִיב אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד כְּתִיב וְי' יִשְׁעִיָּה אֲשֶׁר לִשְׁעֵבֵר: (ב) רִשִׁי ד"ה מִי כְּתִיב וְי' הַשְׁמַחַ דְּכַתִּיב אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד:

מוֹפֵךְ רִשִׁי

אֵלּוּיָהּ. לִיְהוּוֹ בְּדַרְךְ (בְּרִבּוֹת לֹא), בִּי צִינִיתָא. דְּקִלְסֵי (שֶׁס), וְדָאִי דֹּאֲמַרְיָהּ. לִשְׁנוֹ שְׁלֵלָה הוּא, אֲמַת הוּא שְׂשַׁמְעִי אֲלוֹרִים דְּבֵר זֶה שֶׁל מִימָה (בְּרִבּוֹת לֹא), אֲדַכְרַתְּן מִיְלִיתָא כִּי. זֶה שְׁאוֹמְרִים מִיְמִינוֹת אֲדַם הַרְשָׁאוֹן הֶם, שְׁהוּא גֹזֵר עַל אֹתוֹ מְקוֹס לִשְׁבֹּד דְּקִלְסֵי (בְּרִבּוֹת שֶׁס), רַב מְרַדְכִי אֵלּוּיָהּ לְרַב אִשִּׁי. לְרַב מְרַדְכִי תְּלַמְדוֹ שֶׁל רַב אִשִּׁי הִיא גִישׁוֹן (שֶׁס) שְׁהַקְּרַחַת עֵלִינוּ אֶת הַמְּקוֹם. שְׂעַד עֵבְשׁוֹ הֵייוֹ שְׂמַחְרָן לִהְצִיֵּא מִס מְקוֹסֵס מְרַחוֹק וּמִתְפַּרְסִין כֵּךְ וּמִשְׁמַחְרָן אֲבָדוּ פְּרַסְפָּן (מ"ב ב בג), מִי לֹא כְּתִיב. שְׁלֵחַס נִקְרָא עַל שֶׁס מְקוֹמוֹ וְאִפְּלוֹ יוֹחֵד וְאֲשֶׁר־ שְׁאִין מְדַבֵּר כָּלֵל אֲשִׁי הַמְּקוֹס, כְּנוֹן פְּלַטְסִים נְבַשְׁטִים אֵלָּא בְּאִשׁ אַחַר, דְּכַתִּיב נַעֲרָה קִטְנָה (חוֹלוֹן ה), וְקִשִּׂיא לֵן נַעֲרָה וְקִטְנָה. קִרִּי לֵה נַעֲרָה עַל שֶׁס מְקוֹמוֹ וְאִפְּלוֹ יוֹחֵד לֵה קִטְנָה לְמַשְׁמַע שְׁלֵא הִמְיָאָה צ